

AMERIKAI NYOMÁS

PÁRATLAN OLDAL - LXVI. évfolyam, 1. szám, 2022. január 7.

Meglepve olvastam, hogy Káel Csaba filmügyi kormánybiztos két évvel ezelőtt arról beszélt, olyan magyar filmekre van szükség, amelyek hiteles formában és magas minőségben mutatják meg „saját életformánkat és múltunkat, mert nagyon erős az amerikai mozgóképes nyomás, sok új film az amerikai életet modellezi”.

Nincs új a nap alatt. 1937. február 4-én a *New York Times* arról írt, hogy a magyar filmcenzúra-bizottság betiltotta a *Born to Dance* című amerikai filmet. A táncos vígjátékot Eleanor Powell és James Stewart főszereplésével, *Táncra születtem* címmel mutatták volna be Budapesten, de a honi cenzorok szerint a film „tekintélyromboló” volt, sértette a „katonai fegyelmet és a hadsereg tekintélyét”. Ez azért is volt meglepő, mert Amerikában engedélyezték a filmet, és azt a haditengerészet is támogatta.

A tiltás valódi oka más volt. Vitéz leveldi Kozma Miklós akkori belügyminiszter a *Magyar Film* 1939. július 15-i számában kifejtette: *„Miniszterségem alatt követett és keresztülvitt filmpolitikám lényegi elgondolása az volt, hogy az idegennyelvű film, főleg a magyar vidéki közönség körében a közönség erős magyar érzése és a nyelvismeret hiánya miatt még akkor is kevésbé szívesen látott műsorszám, ha jobb, mint a magyar film... Kötelezővé tettem tehát, hogy minden mozi műsorában 20 százalékban magyar játékfilm szerepeljen, ami egyszerre fellendítette a magyar gyártást és a lecsökkentett külföldi behozatal révén egyben javította a külkereskedelmi mérleget.”*

A dolog happy enddel végződött. Fellebbezés után vitéz leveldi Kozma megtekintette az alkotást, majd engedélyezte. Ezután lemondott miniszterségéről, mert nem értett egyet a Darányi-kormány mérsékelt politikájával.

Szívből remélem, hogy a mostani „amerikai nyomás” kivédésére Káel kormánybiztos nem gondolkozik a rossz emlékű filmcenzúra-bizottság újraélesztésén. Persze manapság minden előfordulhat Budapesten.